

Vår hållning:

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Innehåll

Inledning och avgränsning	3
Definition och regelverk som styr	6
Landshypotek och biologisk mångfald	10
Risker och möjligheter	11
Fysiska risker	12
Omställningsrisker	13
Möjligheter för jord- och skogsbruket i Sverige	14
Effekt på banken och dess kunder	15
Bankens hantering av biologisk mångfald	16
Riktning och aktiviteter	19

Bilaga 1: Åtgärder inom jord- och skogsbruket som gynnar den biologiska mångfalden	22
Bilaga 2: Biologisk mångfald – del av den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU	23
Bilaga 3: Tabell 1: Bankens totala exponering mot olika marktyper	24
Tabell 2: Bankens exponering mot åkermark per län samt total area enligt SCB	25
Tabell 3: Bankens exponering mot betesmark per län samt total area enligt SCB	27
Tabell 4: Bankens exponering mot skogsmark per län samt total area enligt SCB	29

Inledning och avgränsning

Inledning

En av Landshypotek Banks stora samhällsnyttor är bidraget till den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Genom tillhandahållande av finansiering av jord och skog, med det sunda och mångfaldiga brukandet som grund, skapas, värnas och främjas den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster är en av vår tids största gemensamma utmaningar. Förlusten av biologisk mångfald och kollapsen av ekosystemtjänster rankas högt när World Economic Forum årligen presenterar sin globala [riskrapport](#). I den senaste rapporten placerar sig förlust av biologisk mångfald och kollaps av ekosystemtjänster som den näst mest kritiska globala risken på 10 års sikt, direkt efter risken för extremväder som ett resultat av klimatförändringarna.

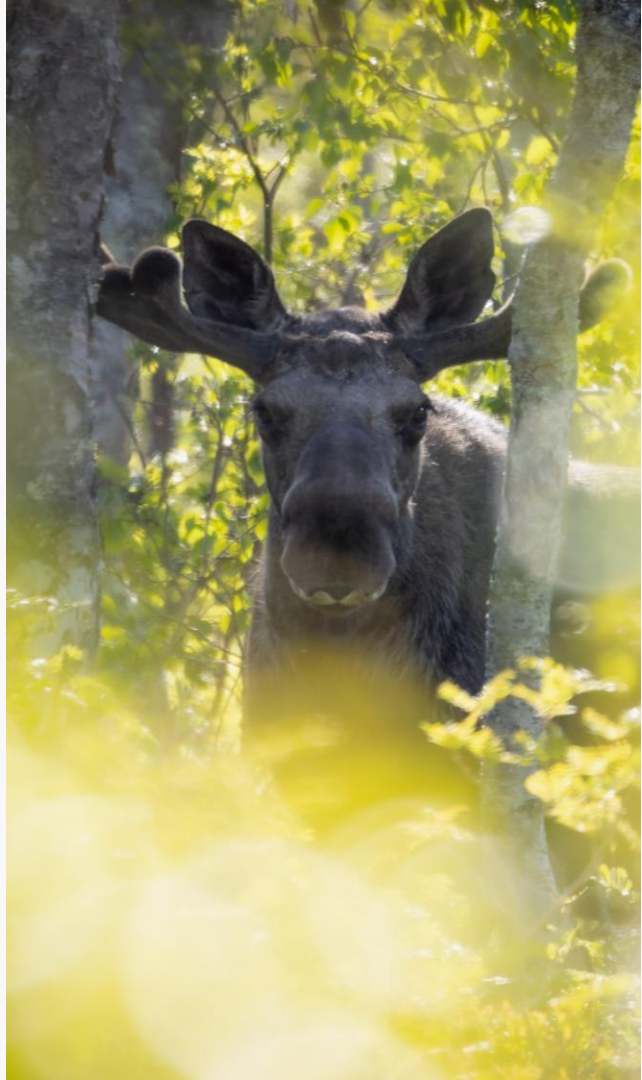
De två kriserna – ett förändrat klimat och den accelererade förlusten av biologisk mångfald – är tätt sammanlänkade och behöver också hanteras tillsammans. Den biologiska mångfalden är många gånger ett skydd mot klimatförändringarnas

konsekvenser då den bygger robusta och motståndskraftiga ekosystem. Världen har ett gemensamt ansvar att hantera och begränsa förlusten av biologisk mångfald och undvika kollaps av ekosystemtjänster. Det är en global utmaning med globala konsekvenser men som utgår från det lokala samhället och en specifik plats. Landshypotek Bank har identifierat biologisk mångfald och ekosystemtjänster som ett av bankens fyra väsentliga hållbarhetsområden.

Banken har genom sin position på svensk bankmarknad – som ledande bank för jord och skog – en stark indirekt påverkan på den biologiska mångfalden. Banken finansierar sektorer som är en del av den biologiska mångfalden och tillhandahåller ekosystemtjänster. Banken vill med detta dokument ge en bild av området samt sätta ord på och riktning för bankens ansvar och möjlighet till påverkan för att främja den biologiska mångfalden och säkerställa samhällets tillgång till ekosystemtjänster.

Avgränsning

Detta dokument fokuserar på biologisk mångfald och ekosystemtjänster som påverkas av och som kan påverka banken genom bankens utlåning till jord- och skogsbrukare. Banken har utlåning även mot småhus- och bostadsrättsägare samt sparande för allmänheten. Men då påverkan och betydelsen av en rik biologisk mångfald och fungerande ekosystemtjänster är betydligt större för jord- och skogsbruket och bankens indirekta påverkan och riskerna hänförliga till förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster är större för jord- och skogsbruket än boende, har banken valt att avgränsa detta papper till biologisk mångfald och ekosystemtjänster i relation till jord- och skogsbruket i Sverige.

Definition och regelverk som styr

Definition och beskrivning

En rik biologisk mångfald är en förutsättning för att vi som samhälle ska ha ekosystemtjänster så som rent vatten, ren luft och pollinering av växter. Motståndskraftiga ekosystem, med en rik biologisk mångfald, klarar av att generera ekosystemtjänster trots mer extrema väderhändelser som följer av ett förändrat klimat. Man skulle kunna säga att den biologiska mångfalden agerar som ett dämpande skydd för naturen och samhället. Men frågan är, vad är egentligen biologisk mångfald, hur kan den skyddas och skapas?

Allt liv på jorden ryms i begreppet biologisk mångfald. Biologisk mångfald definieras som "variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem." På ett mer strukturerat sätt kan man säga att det är:

- Alla de olika arter och sorter av växter och djur som finns i naturen – till exempel blåsippa, brunbjörn, skata och kantarell.
- Alla de olika livsmiljöer, eller ekosystem, som växter och djur finns i och samspelar med – till exempel skog, sjöar, ängar, berg och städer.
- Den genetiska variation som finns inom arter.

Man skulle alltså kunna säga att biologisk mångfald innefattar allt i naturen. Den viktigaste innebörden är dock att begreppet biologisk mångfald *betonar betydelsen av variationsrikedom*, att vi har landskap med många olika naturtyper, olika arter, och en stor genetisk variation inom arterna. Det finns därför inte ett sätt att mäta biologisk mångfald, utan biologisk mångfald måste mätas på många olika sätt.

Ett viktigt perspektiv i bevarande av biologisk mångfald är att bevara alla olika ekologiska processer som vi är beroende av för att få mat, rent vatten och ren luft och allt annat vi behöver för att överleva: till exempel fotosyntesen i de gröna växterna, nedbrytningen i jorden, pollineringen av våra grödor, och vattenregleringen i skogslandskapet. Biologisk mångfald innebär att vi har ett landskap med många olika naturtyper, olika arter och en stor genetisk variation inom arter. Det handlar om vilda växter, djur, svampar och mikroorganismer och deras livsmiljöer, men också om odlade växter och jordbrukets djur.

Fem direkta faktorer som påverkar arternas tillstånd:

1. Förstörda livsmiljöer
2. Överexploatering av arter
3. Klimatförändringar
4. Föroreningar
5. Invasiva främmande arter

Regelverk, mål och konventioner som styr

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster är något vi som samhälle ofta tar för givet, på samma sätt som vi tar rent vatten och luft för givet. Då det är en samhällsnytta, är det naturligt att staten har det yttersta ansvaret att säkerställa att vi tar hand om den biologiska mångfalden – genom lagar, initiativ och ekonomiska incitament för att ge riktning till samhällets alla aktörer.

Det finns ett flertal lagar, nationella mål och internationella konventioner som sätter upp krav för att skydda och bevara den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Till höger följer några av de som styr och sätter ramarna.

- I **miljöbalken** finns grunderna för hur området ska värnas och skyddas. Särskilda hänsynsregler i 2 kapitlet, hushållningsbestämmelserna i 3 kapitlet och lokaliseringsprincipen i 2 kapitlet är särskilt relevanta.
- I **Sveriges generationsmål** och 16 nationella miljökvalitetsmål finns de övergripande målen som ska inrikta den svenska miljöpolitiken och vägleda miljöarbetet på alla nivåer i samhället.
- I **propositionen “Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården med frivillighet som grund”** står det bland annat att Sverige har ett ansvar att för kommande generationer att bevara, restaurera och utveckla den biologiska mångfalden.
- **De 17 globala hållbarhetsmålen** – Agenda 2030 – har många mål som berör den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.
- **EU:s strategi för biologisk mångfald 2030**, som är en del av EU:s gröna giv, sätter ambitionen och riktningen för alla medlemsländer. Som en del av EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 har en **naturrestaureringslag** antagits. Medlemsländerna arbetar just nu med att ta fram nationella naturrestaureringsplaner.
- **Konventionen om biologisk mångfald (CBD)** syftar till att den biologiska mångfalden bevaras och används på ett hållbart sätt samtidigt som vinster vid användning av genetiska resurser fördelas rättvist.
- Det globala ramverket för biologisk mångfald **“Kunming-Montreal Global Diversity Framework”** innehåller bland annat mål för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och stoppa utrotningen av djur och växter.
- I **EU:s art-och habitatdirektiv** finns arter och naturtyper (livsmiljöer) som är av intresse att bevara för att säkra den biologiska mångfalden.

Landshypotek och biologisk mångfald

Affärsmodell och inriktning ger en naturlig exponering

Landshypotek Bank har genom sin affärsmodell och inriktning en stor exponering mot olika marktyper och därmed även naturen. Banken har genom sin utlåning exponering mot en fjärdedel av all åker- och betesmark i Sverige och sju procent av all skogsmark i Sverige. Sverige är en skogsrik nation, två tredjedelar av landet är skogsmark, vilket förklarar den lägre procentsatsen av bankens finansiering av skog. Se bilaga 3, tabell 1–4 för detaljer och uppdelning per marktyp och län.

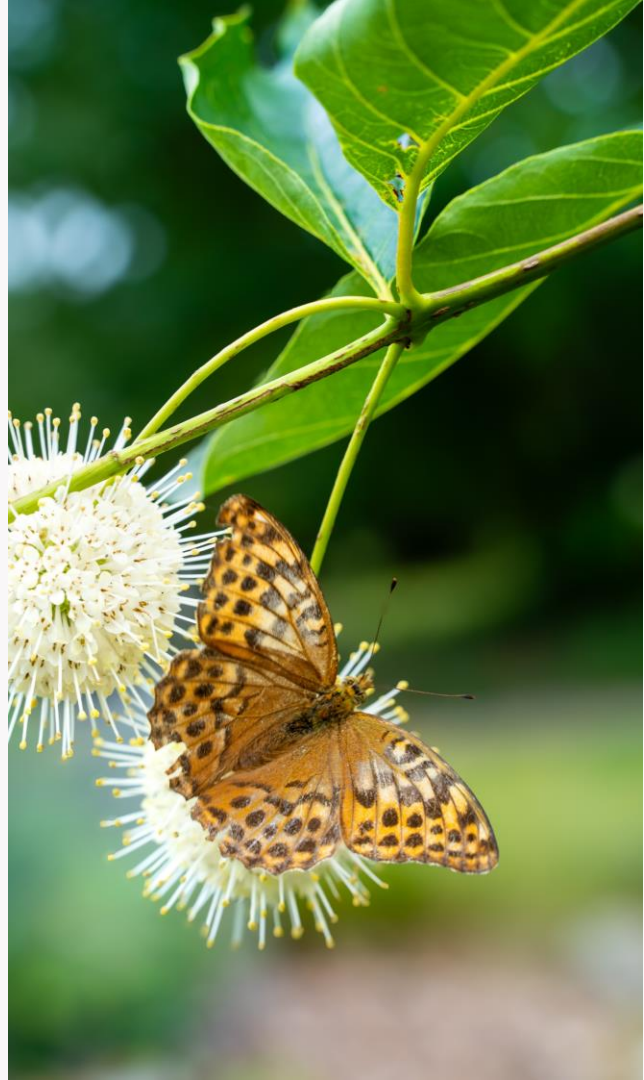
Biologisk mångfald är ett stort och komplext område. Förutsättningar för den biologiska mångfalden varierar från fastighet till fastighet och det finns ingen vedertagen metod för att mäta den biologiska mångfalden. I ljuset av detta kommer banken i nuläget inte att kunna sätta något specifikt mål kopplat till biologisk mångfald. På en övergripande nivå har banken dock som mål att bidra till att, genom tillhandahållandet av finansiering av jord- och skogsbruk, skapa, värna och främja den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster, där det sunda och mångfaldiga brukandet ligger som grund. Som bank är det särskilt viktigt att identifiera och följa upp eventuella risker kopplade till den biologiska mångfalden, inte minst för att uppfylla

regelverkskrav avseende hantering av hållbarhetsrelaterade risker. Banken tillämpar redan idag en klimat- och miljöanalys för vissa kundsegment och i värderingen av lantbruksfastigheter ska miljöaspekter beaktas. Att diskutera risker kopplade till den biologiska mångfalden kommer att behöva ingå i den löpande kunddialogen för att tidigt identifiera eventuella risker. Banken kommer också att främja investeringar som gynnar den biologiska mångfalden genom det uppdaterade gröna ramverket och omställningsfinansiering. Det handlar om investeringar i hållbart skogsbruk samt hållbar jordbruksproduktion, se vidare avsnitt "Riktning och aktiviteter" och bilaga 1. Banken har också ett särskilt ansvar för att företräda jord- och skogsbrukskunders perspektiv vid utformning av nya finansiella regelverk och krav för att säkerställa att lantbrukarens perspektiv beaktas.

Bankens roll är att uppmuntra och stötta kundernas arbete eftersom banken anser att det är jord- och skogsbrukare som bäst kan bedöma vilka åtgärder är mest lämpliga på sin fastighet. Banken förutsätter att kunderna uppfyller gällande lagkrav och det gäller också för regelverk som syftar till att främja den biologiska mångfalden.

Risker och möjligheter

Banken finansierar två sektorer – jord- och skogsbruk – som är nyckelspelare i arbetet med den biologiska mångfalden. Jord- och skogsbruket är de enda två sektorerna som kan skapa biologisk mångfald. Samtidigt är jord- och skogsbruket beroende av biologisk mångfald för att kunna producera mat och skogliga råvaror. Jord- och skogsbruket kan också bidra till att försäkra den biologiska mångfalden, till exempel genom monokulturer i såväl jordbruket som skogsbruket, extensiv användning av kemiska bekämpningsmedel och omfattande mekanisk jordbearbetning, varför det är viktigt att brukandet sker på ett hållbart sätt. Det innebär att den biologiska mångfaldens utveckling utgör både risker och möjligheter för svenskt jord- och skogsbruk.

Fysiska risker

En försämring eller förlust av den biologiska mångfalden innebär fysiska risker för jord- och skogsbruket som är beroende av fungerande ekosystem. Jordbruket är starkt beroende av ekosystemtjänster som pollinering, naturlig skadedjursbekämpning, vattenreglering och bördig jord. När biologisk mångfald minskar, försämras dessa tjänster.

Försämring av arternas tillstånd, t.ex. pollinatörsbrist, kan medföra stora konsekvenser för jord- och skogsbruk. Minskningen av vilda pollinatörer som bin och fjärilar hotar skördar av frukt, bär och oljeväxter. Detta kan leda till lägre avkastning från skördar, som i sin tur kan påverka en lantbrukares återbetalningsförmåga. I värsta fall kan det sluta med systemkollaps i ett visst geografiskt område.

Invasiva arter är ett växande problem i Sverige. Invasiva arter kan konkurrera ut inhemska arter genom att ta över livsutrymme, förändra näringskedjor, sprida sjukdomar eller att förändra livsmiljöer.

Förlust av växttäck och **markorganismer** försämrar jordens struktur och vattenhållande förmåga, vilket ökar risken för erosion och näringsförluster.

En försämrad biologisk mångfald eller artrikedom kan göra det lättare för skadeinsekter och sjukdomar att spridas, vilket kan kräva mer bekämpningsmedel och öka produktionskostnaderna för jordbruket.

Skogsbruket påverkas också av *fysiska risker* kopplade till biologisk mångfald:

Storm- och insektsskador ökar i skogar där det råder monokulturer. Skogar med mycket gran är särskilt sårbara för stormfällning och angrepp av granbarkborre, vars utbredning ökar i ett varmare klimat.

Klimatförändringar gör att vissa trädslag får svårare att överleva, medan andra breder ut sig. Detta påverkar både tillväxt och virkesvärde.

Minskad mångfald av svampar och mikroorganismer i skogsmarken kan försämrat trädens näringsupptag och tillväxt.

Åtgärder i skogen så som slutavverkning påverkar närmiljön och därmed även den biologiska mångfalden. En del arter gynnas samtidigt som andra arter missgynnas.

Omställningsrisker

Utöver de fysiska riskerna uppstår även omställningsrisker i form av regelverk från EU och den svenska regeringen som påverkar hur mark får brukas i Sverige. EU har antagit ett ambitiöst regelverk i form av en naturrestaureringsförordning.

Naturrestaureringsförordningen sätter bindande mål på att restaurera minst 30 procent av EU:s land- och vattenområden till 2030. Sverige kommer att behöva lämna in en nationell restaureringsplan till EU-kommissionen senast 2027 som kommer att redovisa vilka restaureringsåtgärder som behöver vidtas till 2030.

Beroende på utformningen av den nationella restaureringsplanen kan följande omställningsrisker uppstå:

- Den nationella restaureringsplanen kan innebära att lantbrukare inte längre får bedriva jord- eller skogsbruk på samma sätt som tidigare. Det är oklart i nuläget vilka åtgärder som kan bli aktuella på åkrarna eller i skogen.
- Osäkerheten kring vilka åtgärder och vilka marker som kan påverkas är förknippad med en ekonomisk osäkerhet för lantbrukare. Om mark tas ur produktion utan tillräcklig kompensation kan det påverka markägarens ekonomi negativt. Även om vissa ersättningssystem föreslås, är det inte alltid klart hur omfattande eller långsiktiga dessa blir.

Möjligheter för jord- och skogsbruket i Sverige

Den biologiska mångfalden kan också skapa betydande möjligheter för svenska lantbrukare. Jord- och skogsbruk är de enda två sektorerna som kan skapa och bevara biologisk mångfald. Det kan också finnas synergier mellan biologisk mångfald och andra nyttor som gynnar det svenska jord- och skogsbruket.

God jordhälsa är en naturlig effekt av en rik biologisk mångfald, vilket ger högre avkastning på åkrarna. Dessutom bidrar en rik biologisk mångfald till att bättre anpassa lantbruket till ett förändrat klimat. Ett variationsrikt jord- och skogsbruk, med en god växtföljd och med olika trädslag i skogen bidrar till att en fastighet blir mer tålig för extremväder samtidigt som det kan minska behov av kemisk bekämpning och mekanisk bearbetning. Vidare är betande djur en förutsättning för att kunna hålla landskap öppna, vilket skapar viktiga livsmiljöer för olika djur- och växtarter. EU:s naturrestaureringsförordning kan öka de

ekonomiska incitamenten för lantbrukare att hålla fler betande djur och beta fler betes- och ängsmarker.

Utöver dessa fysiska effekter kan ett ökat fokus på den biologiska mångfalden leda till nya intäctsströmmar för lantbrukare. Lantbrukare kan få ersättning från EU för vissa åtgärder, t.ex. för blommande åkerfält, som har fått stort intresse hos lantbrukare. Ett antal pilotprojekt har genomförts för att generera så kallad "biokrediter". Dessa projekt innebär att en markägare vidtar åtgärder för att främja den biologiska mångfalden som en köpare betalar för i form av biokrediter.

Det återstår att se hur marknaden kommer att utvecklas över tid eller om staten kommer att betala lantbrukare för naturrestaureringsåtgärder som bidrar till Sveriges åtagande enligt naturrestaureringsförordningen.

Effekt på banken och dess kunder

De fysiska riskerna kan innebära en lägre tillväxt i skogarna, sämre skördar på åkrarna och högre risk för stormskador och skadedjursangrepp, vilket påverkar kundens kassaflöde och förväntade intäkter. Det kan innebära en ökad kreditrisk för banken och påverka kundens investeringsmöjligheter i verksamheten.

Omställningsrisker innebär att osäkerheter uppstår för bankens kunder. Osäkerheten kring vilka åtgärder och vilka marker som kan påverkas är förknippade med en ekonomisk osäkerhet för lantbrukarna. Om mark tas ur produktion utan tillräcklig kompensation kan det påverka markägarens ekonomi negativt. Även om vissa ersättningssystem skulle föreslås, är det inte alltid klart hur omfattande eller långsiktiga dessa blir. I sammanhanget kan det noteras att en stor del av bankens kunder är både jord- och skogsbrukare.

Bankens hantering av biologisk mångfald

Bankens hantering av biologisk mångfald

Till skillnad från klimatförändringarna och arbetet med att begränsa dem, är det inte lika tydligt vad vi som samhälle styr mot när det avser den biologiska mångfalden och vad vi ska jämföra med. Den biologiska mångfalden är ett resultat av en samhällsutveckling över lång tid, som människan är en naturlig del av. Människans brukande av jord och skog har påverkat naturen under tusentals år och kommer så fortsatt att göra. Vad vi vet är dock att klimatförändringarna påskyndar förlusten och kollaps av ekosystem och den biologiska mångfalden, vilket gör att klimatförändringarna och den biologiska mångfalden är nära sammankopplade.

Som nämnts ovan förutsätter banken att dess kunder följer relevant lagstiftning. Svensk lagstiftning reglerar brukande av skog på ett omfattande sätt, bland annat avseende miljöhänsyn vid åtgärder i skogen. Miljöhänsyn ska tas vid slutavverkning gällande bland annat gamla och värdefulla träd, trädjungar, högstubbar och kantzoner. Det finns även långtgående lagstiftning som reglerar hur jordbruksmark får brukas. Se även bilaga 2 för en översiktlig genomgång av den gemensamma jordbrukspolitiken och dess koppling till biologisk mångfald.

Biologisk mångfald är även en del av kreditberedningen och bankens riskhantering.

I den **klimat- och miljöanalys** som görs i kreditgivningen för bankens större kunder inom jord och skog ska biologisk mångfald beaktas. Exempel på saker som ska beaktas:

- Finns kantzoner och andra åtgärder för att öka den biologiska mångfalden? (växtodling)
- Gör man växtnärbalanser som används? (växtodling)
- Deltar företagaren i Greppa Näringen eller liknande initiativ? (växtodling)
- Finns det en diversifiering i trädslag, ålder och ståndsortsanpassade trädslag? (skogsbruk)
- Finns det frivilliga avsättningar för annat än produktion? (skogsbruk)
- Finns det naturbetesmarker? (djurhållning)

Bankens hantering av biologisk mångfald (forts)

I föreningens **värderingspolicy** som sätter ramarna för de värdering som görs på uppdrag av banken ska biologisk mångfald beaktas.

- Finns det naturbetesmarker?
- Finns det naturliga vattenspeglar (dammar, sjöar eller andra vattendrag) på fastigheten?
- Finns det särskilt höga naturvärden på fastigheten? Notera om det finns t.ex. Natura 2000-område, nyckelbiotoper eller om fastigheten ligger inom eller i ytterkant av ett vattenskyddsområde.
- Finns det miljöproblem/förorenad mark/saneringsbehov noterat på fastigheten?

I bankens **gröna ramverk** finns krav för att främja biologisk mångfald. Under kategorin hållbart skogsbruk finns det krav på att skogsfastigheten som finansieras ska ha avsättningar till

NO/NS-områden (Naturvård orört/Naturvård skötsel) på minst 5 procent av arealen samt att lövinslaget på fastigheten ska uppgå till minst 5 procent av arealen för att främja fler arter. Under kategorin hållbart jordbruk inkluderas finansiering av jordbruk som syftar till att förbättra den biologiska mångfalden och jordhälsa genom exempelvis KRAV-certifierat jordbruk och åtgärder för att bevara och /eller utveckla ängs-, betes- och våtmarker.

Biologisk mångfald är som tidigare nämnt ett väsentligt hållbarhetsområde för banken. Dels för att det är tätt sammankopplat med klimatförändringarna, dels för att banken finansierar de sektorer vi gör. Banken har inga formella krav på att hållbarhetsrapportera enligt CSRD/ESRS, men väljer att frivilligt rapportera inspirerade av CSRD/ESRS. Biologisk mångfald är ett av de fyra väsentliga hållbarhetsområden som banken hållbarhetsrapporterar på.

Riktning och aktiviteter

Riktning och aktiviteter

En av bankens stora samhällsnyttor är bidraget till den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Genom tillhandahållande av finansiering av jord- och skogsbruk, med det sunda och mångfaldiga brukandet som grund, skapas, värnas och främjas den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Samtidigt ska banken bidra till att minska utarmningen av den. För att lyckas med det har banken tagit fram aktiviteter inom fyra olika nyckelområden – erbjudande, kundengagemang, upplåning och kompetens. Banken har en tydlig ambition om att öka sin tillväxt och att ta marknadsandelar inom det svenska lantbruket. Det kommer att innebära att bankens möjligheter till påverkan kommer att öka över tid.

Banken kommer inte att kunna uppnå målet på egen hand utan det krävs en politisk utveckling med tydliga ekonomiska incitament för svenska lantbrukare, och samhället i stort, att skapa, värna och främja den biologiska mångfalden i sina verksamheter. Banken kan dock spela en viktig roll genom att erbjuda en konkurrenskraftig finansiering för åtgärder som bidrar till den samhällsnytta som den biologiska mångfalden bidrar till. En nytta som kan skapas inom det svenska lantbruket genom relevanta åtgärder.

Riktning och aktiviteter (forts)

Erbjudande

Till 2030 ska banken ha ett konkurrenskraftigt finansieringserbjudande till kunder som bidrar till att skapa, värna och främja den biologiska mångfalden. Banken ska även tillämpa en prissättningsmodell mot kund som beaktar miljörelaterade risker likt andra risker.

Kundengagemang

I enlighet med bankens omställningsplan ska banken till 2030 årligen genomföra särskilda utbildningsinsatser om lantbrukets klimatrisker, och klimatomställning för jord- och skogsbrukskunder. Inom ramen för dessa utbildningsinsatser ska även frågor om att skapa, värna och främja den biologiska mångfalden inkluderas.

Bankens kundansvariga ska löpande föra dialog med och ge relevant finansiell rådgivning till kunder inom segmentet produktionslantbruk om vikten av att skapa, värna och främja den biologiska mångfalden och framtida investeringsbehov hänförliga därtill.

Upplåning

Det ska finnas en tydlig koppling mellan bankens utlåning och upplåning vad avser åtgärder som skapar, värnar och främjar den biologiska mångfalden. Enligt bankens omställningsplan ska emitterad volym gröna obligationer 2030 öka med 50 procent utifrån 2024 års nivå på 11,5 mdkr. I utökningen av gröna obligationer ska det ingå finansiering av hållbart jordbruk, inklusive åtgärder som främjar den biologiska mångfalden.

Kompetens

Till 2030 ska bankens medarbetare årligen utbildas inom området. Styrelse, ledning, riskfunktion och affärsorganisation ska minst vartannat år ta del av fördjupade utbildningsinsatser om relevanta frågor kopplade till biologisk mångfald inom det svenska lantbruket.

Bilaga 1:

Åtgärder inom jord- och skogsbruket som gynnar den biologiska mångfalden

- Ett varierat landskap med många olika naturliga element
- Stenrösen
- Åkerholmar
- Alléer
- Vallodlingar
- Långliggande vallar som sköts som ängsvallar
- En variation av trädslag i skogslandskapet
- Öppen mark längs kraftverksgatorna i skogen
- Gamla lövträd
- Soliga skogsbryn
- Luckor i tätbevuxen skog
- Död ved i olika nedbrytningsstadier
- Restaurera betesmarker och slätterängar
- Minska användning av växtskyddsmedel
- Blommande åkerkanter
- Skyddszoner mot diken
- Skyddsgrödor runt fältbrunnar
- Dammar och vattenspeglar i odlingslandskapet
- Naturbetesmarker
- Lärkrutor
- Öka andelen vallar och blommande arter i växtföljden
- Mellangrödor och fånggrödor för att hålla marken grön
- Sprutfria kantzoner i spannmål
- Plantering av träd och buskar som blommar eller ger bär
- Halmbalar, död ved och sandfläckar i åkerlandskapet
- Fågelholkar
- Slå vallen inifrån och ut
- Fånggrödor och mellangrödor
- Användning av stallgödsel/biogödsel på gård utan egna djur
- Anläggning av våtmarker
- Skötsel av småvatten så som kärr och gölar
- Träd och buskar vid diken
- Skötsel av skogsbryn och åkerholmar
- Viltåkrar
- Sandbäddar för bin
- Mellangrödor med stora rotsystem
- Tillämpa direktsådd och minska markpackning
- Tillföra organisk gödsel

Bilaga 2:

Biologisk mångfald – del av den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU

“EU:s nya jordbrukspolitik ska ge medlemsländerna bättre möjlighet att hantera de utmaningar som livsmedelssektorn och landsbygderna står inför, som klimatförändringar, hotad biologisk mångfald samt företagens lönsamhet och konkurrenskraft. Samtidigt ska länderna kunna fortsätta att stödja lantbrukare på ett sätt som bidrar till ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk.” (Jordbruksverket, 2025).

Jordbrukspolitiken är uppdelade i 9 särskilda mål varav ett är att “Bevara landskap och biologisk mångfald”. Det finns ett antal behov för att nå målet:

- bevara och förstärka biologisk mångfald i slättbygd
- bevara värdefulla gräsmarker
- bevara genetisk mångfald
- öka kompetensen om biologisk mångfald
- öka ekologisk produktion

De aktiviteter som är stöd- eller ersättningsberättigade för perioden 2023–2027 för att nå mål 6 och ovanstående behov är:

- ersättning för ekologisk produktion
- ersättning för skötsel av våtmarker och dammar
- ersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar
- ersättning för hotade husdjursraser
- stöd till lantrasföreningar
- investeringsstöd för vattenvårdsåtgärder
- stöd till samarbete
- stöd till kompetensutveckling

Källa: *Strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023-2027, Jordbruksverket, 2025.*

Bilaga 3:

Tabell 1

Bankens totala finansiering av olika marktyper

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Åkermark	638 100	2 550 000	25
Betesmark	111 900	464 000	24
Jordbruksmark totalt (åker- och betesmark)	750 100	3 015 000	25
Skogsmark	1 887 900	27 873 000	7
Tomtmark	6 300	Ej uppgifter	N/A
Övrig mark	123 200	Ej uppgifter	N/A
Total mark	2 767 400	40 963 000	7

Bilaga 3:

Tabell 2

Bankens finansiering av åkermark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Stockholms län	18 000	79 000	23
Uppsala län	45 000	162 000	28
Södermanlands län	43 000	124 000	35
Östergötlands län	66 000	199 000	33
Jönköpings län	14 000	86 000	16
Kronobergs län	7 000	46 000	16
Kalmar län	23 000	118 000	19
Gotlands län	36 000	85 000	42
Blekinge län	7 000	30 000	24
Skåne län	112 000	437 000	26

Bilaga 3:

Tabell 2 (forts)

Bankens finansiering av åkermark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Hallands län	25 000	107 000	23
Västra Götalands län	93 000	459 000	20
Värmlands län	36 000	105 000	34
Örebro län	50 000	103 000	49
Västmanlands län	17 000	47 000	36
Dalarnas län	7 000	59 000	12
Gävleborgs län	13 000	66 000	20
Västernorrlands län	9 000	47 000	19
Jämtlands län	6 000	39 000	15
Västerbottens län	8 000	67 000	12
Norrbottnens län	4 000	32 000	13

Bilaga 3:

Tabell 3

Bankens finansiering av betesmark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Stockholms län	4 000	11 000	36
Uppsala län	6 400	16 000	40
Södermanlands län	7 300	17 000	43
Östergötlands län	14 200	43 000	33
Jönköpings län	8 000	41 000	20
Kronobergs län	4 600	21 000	22
Kalmar län	14 100	74 000	19
Gotlands län	5 200	26 000	20
Blekinge län	2 500	11 000	23
Skåne län	11 300	56 000	20

Bilaga 3:

Tabell 3 (forts)

Bankens finansiering av betesmark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Hallands län	3 300	16 000	21
Västra Götalands län	13 300	65 000	20
Värmlands län	3 700	8 000	46
Örebro län	5 400	9 000	60
Västmanlands län	1 800	7 000	26
Dalarnas län	1 000	11 000	9
Gävleborgs län	1 600	6 000	27
Västernorrlands län	1 700	2 000	85
Jämtlands län	1 400	13 000	11
Västerbottens län	700	2 000	35
Norrbottens län	500	9 000	6

Bilaga 3:

Tabell 4

Bankens finansiering av skogsmark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Stockholms län	39 000	359 000	11
Uppsala län	77 000	541 000	14
Södermanlands län	98 000	375 000	26
Östergötlands län	104 000	691 000	15
Jönköpings län	89 000	744 000	12
Kronobergs län	78 000	689 000	11
Kalmar län	102 000	781 000	13
Gotlands län	46 000	138 000	33
Blekinge län	32 000	210 000	15
Skåne län	49 000	435 000	11

Bilaga 3:

Tabell 4 (forts)

Bankens finansiering av skogsmark per län samt total area enligt SCB

	Landshypoteks finansiering (hektar)	Total area enligt SCB (hektar)	Landshypoteks andel av total areal (%)
Hallands län	38 000	320 000	12
Västra Götalands län	163 000	1 412 000	12
Värmlands län	150 000	1 460 000	10
Örebro län	95 000	644 400	15
Västmanlands län	28 000	341 000	8
Dalarnas län	53 000	2 228 000	2
Gävleborgs län	123 000	1 613 000	8
Västernorrlands län	115 000	1 850 000	7
Jämtlands län	155 000	3 444 000	5
Västerbottens län	153 000	3 946 000	4
Norrbottens län	95 000	5 652 000	2

Publicerad februari 2026.